

ZÁRÓVIZSGA TÉMAKÖRÖK

(Gazdasági és vidékfejlesztési agrármérnöki szak Székelyudvarhely)
2017-

1. Az élelmiszergazdaság társadalmi, nemzetgazdasági szerepe

- az agrártermelés tágabb és szűkebb értelmezése, az agrobusiness,
- a mezőgazdaság és élelmiszeripar hozzájárulása a nemzetgazdaság teljesítményéhez (bruttó termelés, bruttó hazai termék),
- a lakosság élelmiszerekkel való ellátása, a kereslet-kínálat aktuális kérdései,
- a foglalkoztatáspolitikai és az agrártermelés,
- élelmiszergazdaság jelentősége és jellemzői a külkereskedelemben.

2. Az EU agrárpolitikájának főbb jellemzői

- az integráció fogalmának értelmezése, a gazdasági integráció szakaszai, az európai integráció főbb állomásai
- az EU intézményrendszere
- a közös agrárpolitika (KAP) céljai, alapelvei, eszközei és finanszírozása a kezdeti időszaktól napjainkig (a reformok bemutatása)
- az aktuális agrárpolitikai ciklus agrártámogatási rendszerének bemutatása, a gazdálkodásra vonatkozó kötelező előírások rendszere.

3. A vállalat fogalma, szerkezete és környezeti kapcsolatai, a mezőgazdasági vállalat sajátosságai

- a vállalat, mint gazdasági rendszer fogalma, a gazdasági rendszer főbb sajátosságai,
- a vállalat és érintettjei, az egyes érintettek főbb jellemzése
- vállalati jövedelem forrásai és felhasználása, a jövedelemmaximalizálás differenciált értelmezése,
- a vállalatok belső struktúrája, a termelési szerkezet és a termelési szervezet fogalma, mutatói,
- a vállalat és környezetének kapcsolatai,
- a mezőgazdasági vállalatok sajátosságai,
- vállalkozási formák a mezőgazdaságban, főbb sajátosságaik

4. Munkaerő- és bérgazdálkodás a mezőgazdasági vállalatokban

- a humán erőforrás szerepe a vállalati gazdálkodásban,
- a mezőgazdasági munka sajátosságai,
- a vállalati munkaerő-kapacitás és szükséglet felmérése (munkaerómérleg), az idényszerűség csökkentése,
- a munkadíjazási rendszer kialakításának alapelvei, munkadíjazási formák.
- a munka termelékenység, mutatói, tényezői,
- a mezőgazdaság szerepe a vidéki munkanélküliség kezelésében,
- a humán erőforrás-gazdálkodás funkciói (kiválasztás, fenntartás, fejlesztés, elbocsátás, munkaügyi kapcsolatok).

5. A termőföld, mint a mezőgazdaság alapvető termelési eszköze

- az EU-s és hazai termőföld-ellátottság értékelése, a művelési ágak,
- a birtokstruktúra átalakulásának aktuális kérdései, a földtulajdon és a földhasználat,
- a termőföld gazdasági sajátosságai, a racionális földhasználat,

- a területi termékenység fogalma, tartalma, tartós javításának eszközszerrendszere /meliorációk ökonómiai jelentősége,
- a termőföld gazdasági értékelésének célja, módszerei,
- a földpiac szerepe, hazai jellemzői, a föld ára,
- a földvásárlás és a földbérlet vállalati megítélése,

6. A befektetett tárgyi eszközök szerepe a vállalatok gazdálkodásában:

- a tárgyi eszközök fogalma, csoportosítása, helye a vállalatok eszközállományában,
- az eszközhatékonyság és az eszközigenyesség jelentősége, mutatói,
- az értékcsökkenési leírás szerepe, elszámolása,
- a kapacitáskihasználás alakulása és hatása a költségek alakulására,
- a beruházások csoportosítása, költségeik és finanszírozásuk,
- az időtényező szerepe, az időpreferencia elvei,
- a beruházási alternatívák hatékonyságának statikus és dinamikus mutatói.

7. Gazdálkodás a forgóeszközökkel, az anyag- és készletgazdálkodás kapcsolódó kérdései:

- a forgóeszközök fogalma, nyilvántartása, csoportosítása különböző szempontok (megjelenési forma, termelési folyamatban elfoglalt helyük, a lekötés időszakossága stb.) szerint,
- a forgóeszközök megtérülésének folyamata, a megtérülést befolyásoló tényezők,
- a forgóeszközökkel való gazdálkodás hatékonysága, a hatékonyság mutatószámai, a hatékonyságot befolyásoló tényezők, a nyílt és zárt ciklusú termelési folyamatok jellemzése és szerepe,
- a logisztikai rendszer struktúrája és feladata,
- a készletállomány tervezése, készletezési rendszerek.

8. A vállalatok finanszírozási rendszerének kialakítása, a befektetések és a folyamatos működés finanszírozása

- a pénzgazdálkodás fogalma, célja, területei,
- a finanszírozás fogalma, elméleti összefüggései, az időbeliség elve értelmezése (az eszközök termelésben való lekötési ideje és a források lejáratát közötti összhang)
- a nettó forgótőke és az időbeliség elve érvényesítésének összefüggései, a nettó forgótőke és a forgótőke arányát kifejező mutató értelmezése,
- finanszírozási stratégia fogalma, a finanszírozási stratégiák értelmezése és jellemzése
- a befektetések finanszírozása, és forrásai,
- a folyamatos működés finanszírozása és forrásai,
- a külső források (hitelszükséglet) és gazdasági terheik számszerűsítése,
- a hitelek, mint pénzáramok jellemzése, hiteltörlesztések típusai

9. A mezőgazdasági vállalatok teljesítményének számbavétele:

- a makro és a mikro szintű ökonómiai kategóriák (bruttó és nettó termelés, hozzáadott érték, vállalati bruttó és nettó jövedelem) tartalmi összefüggései,
- a vállalati eredménykimutatás tartalma, mérlegösszefüggései,
- az ágazatok közvetlen és közvetett költségei, a költségfedezeti elv,
- a költségek csoportosítása (költségnem, költségviselő, költséghely, állandó és változó költség),
- az adók és járulékok és az állami költségvetés kapcsolata,

10. A termelési szerkezet és az üzemi méretek kialakítása:

- a mezőgazdaság vállalati-üzemi szerkezetének jellemzői, jövőbeni alakulása,
- vállalatok ágazatainak fogalma, csoportosítása, egymás közötti kapcsolataik,

- a koncentráció és a specializáció, az optimális üzemi méretet meghatározó tényezők,
- a vállalatok közötti kooperáció és integráció szerepe, fejlesztésének aktuális kérdései.

11. A növénytermelési ágazatok ökonómiai-szervezési kérdései:

- nemzetgazdasági szerepük, a gabona-, az iparinövény-termelés és a kertészeti ágazatok ökonómiai megítélése,
- a növénytermelés munkaerő- és eszközszükségletének, ráfordítás és hozamviszonyainak sajátosságai,
- az ágazatok megválasztásának és méretezésének szempontjai,
- a trágyázás, a növényvédelem és az öntözés alapelvei,
- a betakarítás és a termékfeldolgozás szervezése,
- az ültetvénykultúrák és az erdőgazdálkodás szervezésének sajátosságai.

12. Az állattartási ágazatok ökonómiai-szervezési kérdései:

- nemzetgazdasági szerepük, a szarvasmarha-, a sertés-, a baromfi- és a juhtartás ökonómiai megítélése,
- az állattartás munkaerő- és eszközszükségletének sajátosságai,
- az ágazatok megválasztásának és méretezésének szempontjai,
- az állatállomány változásának és takarmányszükségletének tervezése,
- a takarmányok csoportosítása és gazdasági értékelése,

13. A gépesítés ökonómiai szervezési kérdései:

- a műszaki fejlesztés, mint az innováció megvalósításának eszköze, szerepe a mezőgazdaság versenyképességének fokozásában,
- a műszaki fejlesztés tényezői és eredményei,
- a gépek teljesítményének mérése, az üzemeltetés költségei, a költségek elszámolásának rendszere,
- a gépállomány nagyságának és összetételének meghatározása,
- a szállítások racionalizálása,

14. Tervezés a mezőgazdasági vállalatokban:

- a vállalati tervek rendeltetése, a tervezés fejlődésének szakaszai,
- tervezési szemléletek, filozófiák,
- a vállalati tervek típusai,
- a tervezési módszerek csoportosítása, a matematikai módszerek alkalmazásának előnyei (lineáris programozás, hálótervezés stb.),
- a stratégiai tervezés folyamata, a vállalati célok, a stratégia és az operatív terv összefüggései,
- a vállalat stratégiai pozíciójának elemzése (termék-életgörbe, portfólió-mátrix, SWOT analízis).
- a tervező munka megszervezése a vállalatokban.

15. A stratégiai menedzsment eszközei:

- a stratégiai menedzsment fogalma, alappillérei,
- a vállalati szervezet kialakítása, az egyes szervezeti típusok jellemzése,
- a szervezet kialakításánál figyelembe vett elvek értelmezése,
- az egyes szervezeti típusok főbb jellemzése
- a szervezet működtetése, szervezetelméletek
- az információs és az érdekeltségi rendszer szerepe a stratégia megvalósításában
- a vállalati kultúra értelmezése, elemei
- a vállalati méret és a szervezeti formák kapcsolata

16. A gazdasági döntések és a gazdasági kockázat:

- a gazdasági döntés fogalma, a döntési folyamat szakaszai,
- a döntések típusainak jellemzése,
- a gazdasági kockázat fogalma, objektív jellege, csoportosítása,
- a kockázat kezelésének módszerei,
- a döntéselmélet alapjai, a döntési mátrix szerkezete,
- a kockázatos és a bizonytalan döntések lehetséges kritériumai.

17. A projektek és a projektmenedzsment szerepe a vidékfejlesztésben:

- projekt és projekt ciklus fogalma,
- a ciklus szakaszai,
- az egyes szakaszok értelmezése (a szakaszok tartalma) a különböző szinteken,
- a kapcsolódó alapelvek értelmezése, érvényesítésük.
- projektek generálása, az alkalmazható módszerek (SWOT, problémafa, célfa).
- a projekt menedzsment és a kapcsolódó fogalmak értelmezése,
- a projektek strukturálása,
- a logikai keret mátrix, mint a projekttervezés alapja,
- a projektek megvalósítása, ellenőrzése és monitoringja, az alkalmazható módszerek

18. Az Európai Unió vidékfejlesztési politikájának főbb elemei, érvényesülésük

- a vidéki térségek fejlesztésének sajátosságai
- a vidék politika helyzete az EU regionális politikájában, a vidékfejlesztés, mint a KAP második pillére,
- a vidéki és rurális térségek lehatárolása
- vidék fejlesztés társadalmi, politikai, természeti dimenziói
- „vidéki ipar” bemutatása
- a kapcsolódó fogalmak, rendszerek (EMVA, LEADER, CLLD stb...)
- a multifunkcionális mezőgazdaság tartalma,
- a vidékfejlesztés és a gazdaság kapcsolata,

19. Mutassa be a területi tervezés lépcsőit és a NUTS rendszert

- a területi tervezés és a kapcsolódó fogalmak értelmezése,
- konvergencia régiók a regionális politikában,
- a programozási dokumentumok rendszere,
- a NUTS rendszer kialakulásának története,
- a NUTS rendszer bemutatása az EU-ban.

20. A területfejlesztés és vidékfejlesztés kapcsolata, a területfejlesztés eszközrendszere

- a terület- és vidékfejlesztés célja, kapcsolata,
- a területfejlesztés eszközrendszere,
- az állam szerepe a területfejlesztésben, a kapcsolódó pénzügyi eszközök,
- infrastrukturális beruházások,
- a térség marketing szerepe, eszközrendszere,
- a munkanélküliség kezelése.

21. A településgazdálkodás szerepe, különböző aspektusai:

- értelmezze a település fogalmát a tetraéder modell szerint,
- településgazdálkodás társadalmi és természeti aspektusai,
- a település működtetésének műszaki aspektusai,
- a település marketing célja, eszközrendszere.